

En nyttig och tydlig anvisning
til svenska och finska språket,
hwarigenom ...

1700-1829 63 D Br.

Språket
Fin.
(Pr.)
1772
1700 - 1829

En
Nyttig och tydlig

U n w i s n i n g

Till

Swenska och Finska Språket,
hwarigenom en, som Språ-
ket intet lärdt, inhemtar uti
Handel, Resor, uti godt Folks
samqwäm, frågor och swar
tydlig hjelp.

Yxi

Suodhminen ja sekkia

T o h d a t u s

Ruokun ja Suomen kieleen,
jonga kautta yxi, joka kiellä
ei ole oppinut; saa Kaupas,
Matkoi, hywain Ihmisten
kansa kaimises, kysymyris ja
wastauris sekkian awun.

Trykt i År

Om Hälsningar / Terwetyriska.

SUD, Jumala. Jesus Christus
Jesus Christus.
God morgon, Hywä huomenda.
God dag, Hywä päiwä.
God middag, Hywä puolipäiwä.

God afton, Hywä ehtota.

GUD gifwe! Jumala andakon!

GUD gifwe eder monga goda dagar! Ju-
mala andakon teille monda hywä päiwä.

Gud wedergälle eder sädana emot mid gjor-
da många tusende wälgärningar! Jumala
marakon teille semmoissa minua kohtan
tehtyjä monda tuhatta hywää työtä!

Gud unne eder monga år at lefwa! Ju-
mala suokon teidän monda wnohta elää!

Och gifwe eder alt hwad I eder sielf önska
kunnen; Ja andakon teille kaikkia mitä
te teille ihellenne taidatta toiwotta!

Eder wekso, Teille kansa.

Om Penningar / Rahoissa.

Gif mig, Anna minulle.

En Daler Koppar penningar, Xpi Tilla-
ri Kupari Raha.

Gif mig en Daler Silber-penningar, An-

na minulle yri Tallari Hopia. Kaha.
Uti hwiita styfrar, Hopia-ävrifä. Uti
Sexstyfrar, Kunden-hopiaävrifä.
En half Daler, Yri puoli Tallari.
En Mark, Yri Markka.
En Styfwer, Yri Hopia-äyri.
Et öre, Yri äyri.
Gif mig för et öre, Anna minulle yhden
äyriin edest.

för 2 öre, Kahden äyriin edest.
för 3 öre, Kolmen äyriin edest.
för 4 öre, Neljän äyriin edest.
för 5 öre, Wiiden äyriin edest.
för 6 öre, Kunden äyriin edest.
för 7 öre, Seitsemän äyriin edest.
för 8 öre, Kahderan äyriin edest.
för 9 öre, Yhderän äyriin edest.
för 10 öre, Kymmenen äyriin edest.
för 11 öre, Yhdentoistakymmenen äyriin edest.
för 12 öre, Kahdentoistakymmenen äyriin edest.
för 13 öre, Kolmetoistakymmenen äyriin edest.
för 14 öre, Neljätoistakymmenen äyriin edest.
för 15 öre, Wiidentoistakymmenen äyriin edest.
för 16 öre, Kunden toistakymmenen äyriin edest.
för 17 öre, Seitsemän toistakymmenen äyriin edest.
för 18 öre, Kahderan toistakymmenen äyriin edest. för

För 19 öre, Yhderäntoistakymmeneen äyrin edestä. För 20 Daler, Kahdekymmeneen Talarin edestä. För 20 Plåtar, Kahdekymmeneen Plåtun edestä. För 20 Riksdaler, Kahdentymmeneen Sarantallarain edestä. För 20 Dukater, Kahdentymmeneen Tukatin edestä.

Wi behöfwe märcka, Meidän pitää merkitsemän, antingen man wil begära för öre, Jos tahdotan anoa äyrin edestä. För styfwer, Hovia äyrin edestä. För Daler, Tallarain edestä. För en Plåt, Plåtun edestä. För en Riksdaler, Sarantallarain edestä. För en Dukat, Tukatin edestä. Som ifrån början, och än vidare; Niinkuin alusta, ja wielä edespäin.

För 21 öre, Daler, Plåt, Riksdaler, Dukat, Yhdenkolmattakymmeneen äyrin, Tallarain, Plåtun, Sarantalain, Tukatin. Som det ofwan och ifrån början warit har, Kuin se ylhäll ja alusta ollut on.

För 22, Kahdenkolmattakymmeneen.

För 23, Kolmenkolmattakymmeneen.

Och älsfä vidare ses allenast efter, Ja wielä edespäin ainost kahotan sen perän. Som nu följer: Kuin nyt seurapi: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 r. som ifrån 20 talet utroisar, Kuin 20 lugust ulos näyttää.

30. Kolmekymmendä. 40. Neljäkymmendä.
50. Viisikymmend. 60. Kuusikymmendä.
70. Seitsemänkymmend. 80. Kahdeksan-
kymmend. 90. Yhdeksänkymmend. 100.
Sata. Tusend, Tuhanen.
En Plåt, Yri Plätu. En Daler, Yri
Salari.

Om Köpandet / Ostamisesta.

Gode Wård, Hyvä Ständä.
Goda Wårdinna, Hyvä Emändä.
Sälg åt mig, Myytät minulle.
Lät mig få köpa, Anna minun saada osta.
En Mark Smör, Yri naula Voita.
Et Lispund Smör, Yri Leitwickä woita.
Smör och Bröd, Voita ja Leipää.
Gif mig, Anna minulle.
Gif mig, Rött och Bröd, Anna minulle
Lihaa ja Leipää.
Färsk Rött, Tuoretta Liha.
Färsk Gläsk, Tuoretta Gläski.
Salt Gläsk, Suolaist Gläski.
Rött Gläsk, Sauvutettu Gläski, Skinka
(pöitri).
Gif mig Salt, Anna minulle Suola.
Gif mig Ingefära, Anna minulle Ingifäriä.
War så god och lät mig få, Ole niin
hyvä ja anna minun saada.

Om Korf / Markkarast.

Gif mig Korf för penningar, Anna mi-
nulle Markkarata rahan edestä.

Rött

Rött korf, Liha makkara.
Lefwer korf, Marra makkara.
Gryn korf, Kröni makkara.
Blod korf, Beri makkara.
Hwad kostar, Mitä maraa.

Om Fiskar / Kaloista.

Gif mig färsk Fisk, Anna minullestuoret-
ta Kalaa.
Salt Fisk suolaista Kalaa.
Sik, Siika. Brax, Labna. Lar, Lohka.
Strömming, Silakka. Abbor, Abwena.
Id, Sämnäst. Wimba, Wimba. Ruda,
Kouruja. Flundra, Marian kala. Gers,
Kistifia. Gös, Kuba. Ill, Ungerjaiska.
Simpa, Merihertä. Nors, Norski. Lorsk,
Lurska. Stockfisk, Iso Lurska. Mört,
Särke. Lare, Madetta. Gadda, Hauke.
Kräftor, Krapuja.

Om Lök / Laukasia.

Hwitlöf, Kyusi-laukka. Rödlök, Sipuli.
Purjulök, Purjulaukka. Anis, Anisia.
Peppar, Pippuria. Ingefära, Ingefäria.
Socker, Sokeria. Saffran, Safframi.
Kanelbarck, Kanelbarkkia. Neglikkär,
Neglikkoja.

Om Kokning / Keittämisest.

Koka åt mig Gröt, Keitä minune Puuro.
Koka åt oss Gröt, Keitä meille Puuro.

Ko.

Koka Mjölck. wälling, Keitä Rießka. Wel-
lingi.

Mjöl, Gauho. Gruu, Kruuni.

Koka Söt Gröt, Keitä Makia Puuro.

Med ren Mjölck, så intet watu uti, Puh-
tal Rießkal, ålä siiben wettä lwo.

Lägg Kanel och Socker uppå, Pane Ka-
nelia ja Sokeria päälle.

Koka Urter, Keitä Papuja. Koka käl och
tjött, Keitä kaali ja libaa.

Koka åt mig Fisk, Keitä minulle Kalaa.

Gif mig gryta, Anna minulle Pata.

Länä åt mig Fat, Laina minulle Fatia.

Gif mig en sked, Anna minulle yri Lusikka.

Slef, Kauha. Salt, Suola. Wattu, wettä.

Eld, Balkia. Umbar, Umbäri. Dra, Kir-
west. Gjör Eld, See Balkia.

Om Drieka/ Juotawast.

Gif mig godt Ol, Anna minulle hywä
Olutta.

Drieka, Juotawa.

Swagöl, Sahti. Spisöl, Kalja.

Gif mig Brännwin, Anna minulle Palan-
dowina. För en stufwer, Yhden Hopia-
änrin edestä. Two Kahden.

Gif mig Malört, Anna minulle Koirnuoho.

Allahanda hwad man begära wil, namnen
äro mästädelen tilförene nämnda Kaikki-
nat.

naisia mitä anoa tahdotan, Nimet ovat
enimmäst ennen nimitetyt.

Tobak, Tupakki Pipa, Pipu.

Et quarter, Yri korteli.

Et halfstop, Yri vuoli tuoppi.

Et stop, Yri tuoppi.

En kanna, Yri kannu.

Gif mig en kanna Ol, Anna minulle yri
kannu Olutta.

Gif mig et halfstop Swagöl, Anna mi-
nulle vuoli tuoppi Sabtia.

Vir det godt dricka, Dugost se hywä Juo-
tawa.

Har J godt Ol, Dugo teille hywä Juotawa.

Hwad kostar kannan, Mitä mara kannu.

Hwad kostar et stop, Mitä mara yri tuoppi.

Räkna penningarne, Lue Raha.

Räkna snart, Lue pian.

Hämta hiit, Lue tänne.

Lägg dit, pane sinne.

Skynda snart, Joudu pian.

Kom hit, Lule tänne.

Kom snart, Lule pian.

Gå snart, Mene pian.

Gå snart Bonde, Mene pian Talon poika.

Gå snart qwinna, Mene pian Baimo.

Gå snart piga, Mene pian piika.

Gå snart poikke, Mene pian poika.

Löp snart Juore pian.

Kom snart tillbaka, Lule pian takaperin.

Har

Har I mjölk, Dingo teille rieskaa.
Gif mig tjärn-mjölk, Anna minulle kir-
nupimä.

Om Badstugan, Saunasta.

Wi wil gå och Bada, Me tabdomme
mennä Saunaan.

Gif mig en qwast, Anna minulle wihta
(Lunta) eli wiha.

Gif mig warmt Watten, Anna minulle
lämmindä Wettä.

Gif mig kalt Watten, Anna minulle kyl-
mä Wettä.

Bär in wed, Tuo halkoja sisälle.

Ur Far hemma, Dngost Sari kotona.

Hwad för en uti Dwarteret liggande
nödigt är at kunna / Mitä yhden
Majasa makawaisen on tarpel-
linen taitaa.

Gör up eld i spisen, Te walkia Tottoon-
Gör Stugan warm, Tee Tupa lämbymäri.
Hämta mig twättwatten, Tuo minulle
Pese wettä.

Hämta mig rent Watten, Tuo minulle
puhdasta Wettä.

Hämta mig Handuk, Tuo minulle Käsilina
Ken Handuk, Puhdas Käsilina.

Twätta mina Yinkläder, Pese minun Litna-
waatteni. Hwad kostar det, Mitä se maraa.
Piga

Piga, Twätta mina Strumpor, Piika,
pese minun Sukkan. 1 par, Yri pari
2 par, Kari paria.

Skorta, Paita. Halsduk, Kaulalinaa.
Mösa, Latti.

Sag detta i förwar, Dta tämä tallselle.

Om Ost/ Justosa.

Gif mig Ost, Anna minulle Juusto.

Gif mig hit en goder Ost, Anna minulle
tänne yri hywä Juusto.

Gif mig en hel Ost, Anna minulle yri
toko Juusto.

Gif mig en half Ost, Anna minulle yri puo-
li Justo. Swad kostar, Mitä maxaa.

Det är för dyrt, se on peräti kallis.

Gif mig den andra Osten, Anna minulle
se toinen Juusto.

Gif mig den tredie, Anna minulle se
kolmas.

Gif mig den fierde, Anna minulle se neljäs.

Gör Olost, Se Olu-justoo.

Om Sängens Bädning, Sängyn
Nöstekemiseft.

Bädda sängen, Se sängy nlös.

Bädda sängen wäl, Se sängy hywin.

Lägg rena lakan, Pane puhtat lakanat.

Gif mig en dyna, Anna minulle yri pään-
aluinen.

Har du ei miuckare, Eikö sinulla ole peh-
miämbä.

Gif

Gif mig en Ryja, Anna minulle Ryijn.
Bädda mjuker säng, Te pehmiä sia.

Om Vägar / Teistä.

Var så god, Ole niin hyvä.
Och wisa mig vägen, Ja näytä minulle tie.
Wisa mig vägen til Byn, Näytä minulle
tie Kylän.

Ur långt til Byn, Ungost Kylä kaukana?
1. Fjerdedel, Uri Wirsta. 2 Fjerdedel, Kari
Wirsta. Half Mil, Puoli Penikulma.
1 Mil, Uri Penikulma. 2 Mil, Kari
Penikulma. Ur det Korshvägar, Un-
gost siellä Tien-haaroja.

Skola wi hålla högra handen, Pitäkö mei-
dän pitämän oikean käden teitä.

Skola wi hålla vänstra handen, Pitäkö mei-
dän pitämän vaseman käden teitä.

Ur där stor väg, Ungost siellä iso tie.

Ur vägen bred, Ungost tie lewiä.

På högra handen, Oikeal kädel.

Vänstra handen, Vasemal kädel.

Kom och wisa mig vägen, Tule ja näytä
minulle tie.

Om Hästars Skaffande / samt deras
Kötsel / Hewoisten laittamisest / ja
niiden ruokost.

Skaffa mig Häst, Laita minulle He-
woinen.

Lät

Låt mig få en goder Häst, Anna minun
saada hynvä Hervoinen.

Skaffa åt mig Hästar, Laita minulle He-
woisia.

Spån Hästen före, Useta Hervoinen.

Sadla Hästen, Satuloise Hervoinen.

Sadla Hästar, Satuloise Hewoisia.

Skaffa mig Sadel, Laita Minulle Satula.

Skaffa mig Sadlar. Laita minulle Sa-
tuloita. Skaffa mig Tönnmar, Laita
minulle Suiheja.

Skaffa fort, Laita pian.

Hemta fort, Tuo pian.

Hemta mig Häst, Tuo minulle Hervoinen.

Löp snart, Tuore pian.

Kom snart tillbaka, tule pian takaperin.

Gär Hästen bra, Kätkö Hervoinen hynvästi.

Skaffa mig Släda, Laita minulle Reki

Rjör på, Nja päälle. Hälla, Pidätä. Lät
stå, Anna seisoa.

Skaffa mig Hd, Laita minulle Heiniä.

Skaffa mig Hafra, Laita minulle Kaurvoja.

Gjör Stallet rent, förrän Hästen insättes,
Te Stalli puhtari, ennen kuin Hervo-
inen sisälle pannaan.

Sätt Hästen i stallen, Pane Hervoinen
Stallihin. Gif Hästen Hafra, Anna
Hewoiselle Kaurvoja. Hd, Heinä. Wain,
Wetta.

Waina Hästen. Tuota Hervoinen.

Häll

Häll Hästen, Pida Hervoista.
War wid Gladan, Ole Keen tykönä.
Hwar war du så länge, Rufas olit niin
kauwan.
Jag har intet tid at wänta Ei minulla
ole aikaa odotta.
Wäntä litet, Odota wähä.
Gif hit en Piska, Anna tänne yri Ruoska.
Har du Järn - beslagen Glada, Ongost si-
nulla Rauta andura Reki.
Den skall J bekomma, Sen Teidän pitä
Saaman.
Är den stor, Ongost se isoinen.
Den är temmelig stor, Se on melkein i-
soinen.
Den är alt för stor, Se on aiwan isoinen.
Den är liten, Se on wähäinen.
Den är alt för liten, Se on aiwan wähäinen.
Lät mig få den stora, Anna minun saada.
se isoinen.
Lät mig få den lilla, Anna minun saada
se wähäinen.
Gif mig den med Järn beslagna, Anna
minulle se raudoitettu, (anduroitettu).
Gif mig Läder - tömmar, Anna minulle
nahka Dhjat.
Hwad wilt tu, Mitäs tabdot.
Hwad har du at bära, Mitä on sinulla
kandamista.
Bär i Gladan, Ranna Reken.

Sätt

Sätt bak uti Slådan, Pane perälle
Rekee.

Sätt framåt uti Slådan, Pane nenälle
Rekee.

Sätt in uti Skådan, Pane Keen sisäll.

Hwad wilt du, Mitäs tahdot.

Hwart går du, Kungas menet.

Du hafwer varit för länge, Sinä olet
wiipynyt aiwan kauwan.

Kom med mig, Tule minun kansani.

Bär detta, Kanna tämä.

Tag bort detta, Ota pois tämä.

Bär på andra sidan, Kanna toiselle puolelle.

Bär uti Stugan, Kanna Tupahan.

Bär på gården, Kanna Kartanolle.

Bär uti Boden, Kanna puodihin.

Bär uti Staden, Kanna Kaupungihin.

Bär uti andra Gården, Kanna toiseen
Salohon.

Gif hit min Kappa, Anna tänne minun
Kappani.

Gif hit min Käpp, Anna tänne minun
Sauwani.

Kör om på andra sidan, Aja ymbärings
toiselle puolelle.

Kör midt igenom, Aja Läpiße.

Kör til Köpmans Boden, Aja Kauppa-
miehen Puodin tygö.

Bind detta, Sido tämä.

Bind på annat sätt, Sido toisella lailla.
Drög

Drög intet så länge, Allå tvitroy niin kauvan.
 Hjelp mig, Luta minua.
 Hjelp honom, Luta hända.
 På hwilket sätt, Millä tawalla.
 På detta sättet, Täällä tawalla.
 Swara mig, Wasta minua.
 Sag emot, Ota wastan.
 Hwad gör du där, Mitäs siellä teet.
 Här finnes en Häst til köps, Täällä löy-
 tän Hewoinen ostetta.
 Hwad kostar denna Hästen, Mitä tämä
 Hewoinen maksaa.
 Jag gier 6, 7, 8, 9, 10 Plåtar, Minä an-
 nan 6, 7, 8, 9, 10 Plåtu.
 Huru gammal är Hästen, Kuinga wanha
 on Hewoinen.
 Denna Hästen är 2, 3, 4, 5, 6, 7, är gant-
 mal, Tämä Hewoinen on 2, 3, 4, 5, 6, 7
 ajastajan wanha.
 Är långt til Gästgifware-gården, Dugo
 Gästgifwarin Talo Kautana.
 Huru långt? Kuinga kaukan?
 Är här Iswägar Dugost täällä Jää-teitä.
 Är där strömt watten, Dugo siellä wir-
 taisia wesiä.
 Häller Isen, pitäkö Jää. Wisa mig kortare
 wäg, Näytä minulle lyhempi tie.
 Hwilken är rättare wäg, Mikä ombi oi-
 lembi tie.

